

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יום שמחת תורה, ה'תשל"ב

חלק א – יו"ל לימים ראשונים דחג הסוכות, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

לזכות

הרה"ת ר' שמואל חיים דוד בן חי' שרה

זוגתו מרת גיטל בת לובא מיכלא

ולזכות כל יוצאי חלציהם

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולשנת הצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיו

ברוב טוב גשמי ורוחני ומתוך שמחה וטוב לבב

פישר

ב

בי"ה. כו' תשרי תשי"ז
ברוקלין

ש"ב הו"ח אי"א נו"נ כו'
מוה' שמואל מנחם מענדל שי

שלום וברכה!

לאחרי השתיקה שוב הפעם — נתקבל מכתבו מחוהמ"ס. וגם הוא כתוב בקיצור נמרץ, ולפלא.

... אף שאינו מזכיר אודות מבצע דד' מינים, כמנהג צעירי אגו"ח בשנים האחרונות, בטח גם השתא התעסקו בזה ובהתפשטות יותר, וכפסק הדין דמעלין בקדש. כן תקוטי ששיעור דא"ח הנלמד ע"י הרה"ח מוה' אברהם צבי שי הכהן הולך ומתרחב, וכל מי שיש בידו לסייע בזה עושה ככל הדרוש.

ולהודעתו מיום ההולדת שלו, ובטח נהג במנהגי יום הולדת כמנהג אנ"ש בשנים אלו, יהי רצון שתהיי שנת הצלחה אצלו בכל הענינים הפרטים והכללים, אשר הנקודה הפנימית והתיכונה בשניהם גם יחד — הפצת המעינות חוצה, בהחוץ של עצמו ובהחוץ כפשוטו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

בשאלתו ע"ד הקדיש כיון שכבר נשלמו יא' חדש — לא פירש מהו הספק בזה, כיון שאמירת קדיש הוא רק יא' חדש.

ב

מצילום האגרת.

מוה' שמואל מנחם מענדל: שניאורסאהן, ירות"ו. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ב אגרת יא'תקפב, ובהנסמן בהערות שם.

מבצע דד' מינים, כמנהג צעירי אגו"ח בשנים האחרונות: ראה בטאון חב"ד חוברת ז (י"ט כסלו תשט"ו) ע' לח. חוברת יו"ד (יו"ד שבט תשט"ז) ע' יז; ע' לב. וראה גם אג"ק ח"ב אגרת ג'תנט. ח"י"ד אגרת ד'תשפה (כשולי האגרת; בתאריך זה). ובכ"מ. — בהמשך לזה, ראה אג"ק שם אגרת ד'תתלא. וראה גם בטאון חב"ד חוברת יג (יו"ד שבט תשי"ז) ע' נט ואילך. וכפסק הדין דמעלין בקדש: ברכות כח, א. וש"נ.

ששיעור דא"ח הנלמד ע"י הרה"ח מוה' אברהם צבי שי הכהן: ב"בתי כנסיות דשל אלו הקוראים לעצמם נטורי קרתא" — ראה בארוכה אג"ק ח"ג אגרות ד'תשכג. וראה גם אג"ק ח"י"ד אגרת ד'תשנט. ד'תתעט. ה"כא. חט"ו אגרת ה'של. ה'תצו. ובאגרת ג' טבת תשי"ז (להנ"ל): "בודאי מוסיף אומץ ככל האפשרי והדרוש במצב העכשווי — בלימודו דא"ח ברבים וביחוד בחוגים המיוחדים, וה"ז בגדר מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים, שאין למעלה מזה וכמבואר במו"ק (ט, סע"א) עיי"ש".

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ימים ראשונים דחג הסוכות ושבת חול המועד סוכות הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות יום שמחת תורה ה'תשל"ב — הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לקראת שמיני עצרת ושמחת תורה).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום "בשם השם" יא תשרי, ה'תשע"ח,
ברוקלין, נ"י.

Published and Copyright 2017 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2017

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

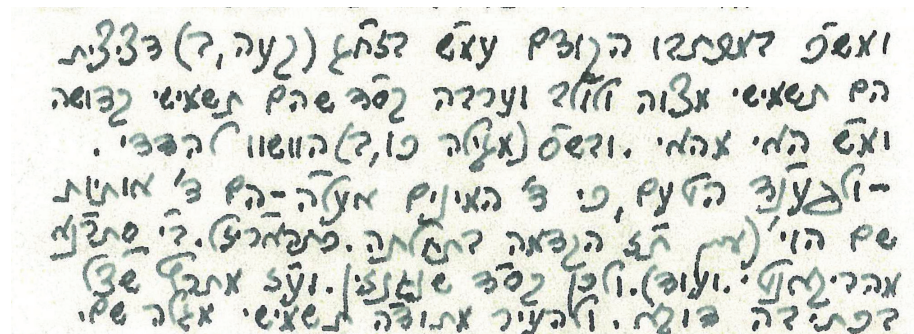
נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

א

[ערי"ח סיון, הישי"ת]

ומש"כ במכתבו הקודם עמ"ש בזח"ג (קעה, ב) דציצית הם תשמישי מצוה ולולב וערבה קס"ד שהם תשמישי קדושה, ומ"ש האי מהאי. ובש"ס (מגילה כו, ב) הושוו להדדי. — ולפענ"ד הטעם, כי די המינים אעל"ה — הם די אותיות שם הוי' (עיי'ן ת"ז הקדמה בתחלתה. כתהאריז"ל. ב"י סתרנ"א מהריקאנטי. ועוד). ולכן קס"ד שנגנזין. וע"ז מתרץ שצ"ל בכתיבה דוקא. ולהעיר מתוד"ה תשמישי מגלה שם.

א

מצילום כתי"ק, בשולי מכתב כללי-פרטי בתאריך זה (גרפס באג"ק ח"ג אגרת תריד) — אל הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נוי"מ וכו' מהור"י שי הלוי הורוויץ (וויניצ'עג). אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתנח, ובהנסמן בהערות שם. תשמישי מצוה: דנזרקין. תשמישי קדושה: דנגנזין. אעל"ה: = אתרוג, ערבה, לולב, הדס.

בס"ד. שיחת יום שמחת תורה, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. בענין "שמחת תורה" — שהוא החידוש גם לגבי שמע"צ — יש שני פירושים¹: פירוש א' — שהתורה עצמה שמחה (עיי"ז שישראל משמחין את התורה). ופירוש נוסף — בפשטות יותר — שבנ"י שמחים עם התורה והתורה שמחה עם בני"י (ע"ד המבואר² בפירוש "זמן שמחתנו", לשון רבים).

ובהקדמה:

ענין השמחה עם התורה ישנו גם בכל השנה כולה, שהרי התורה היא "תורת חיים", וכפי שאומר כל יהודי בכל יום בתפלה: "כי הם חיינו ואורך ימינו"³ (כמדובר אתמול⁴), וכיון שטבע האדם שמייקר ותאב ומשתוקק לענין החיים, הרי מובן שכן הוא בנוגע לתורה שהיא חיותו.

אבל אעפ"כ, לא כל יום הוא "שמחת תורה" — מצד זה גופא שהתורה היא חיות האדם, ובנוגע לענין החיות — רואים במוחש שאין אדם מתהלך תמיד מרוצה ("צופרידן") ועאכו"כ שאינו מרקד תמיד בגלל היותו חי.

ענין השמחה הוא מצד דבר חדש, ולדוגמא: כשאדם מוצא מציאה, אזי ניכרת השמחה בתנועותיו ובדיבורו כו', וכמו"כ ישנם בחיי האדם מאורעות משמחות, שאז ניכרת אצלו שמחה גדולה; אבל בנוגע לענין החיות — לא נרגש ענין השמחה.

וההסברה בזה — דלכאורה אינו מובן: מאורעות של שמחה הם פרטים בחיי האדם, שהמציאות שלהם היא רק לאחרי שהוא כבר חי. ואף שעל ידם ניתוסף שלימות בענין החיות, מ"מ, הרי הם טפלים לגבי עצם החיות. וא"כ, איך יתכן שענין השמחה ישנו בנוגע להפרטים, ולא בנוגע להעצם?! — כי אדרבה: כיון שהעצם הוא העיקר, שצריך להיות וישנו

1) ראה לקו"ש ח"י"ד ע' 168. וראה גם ואילך. ובכ"מ.
2) שיחת יום שמחת תש"ל סי"ח (תו"מ חנ"ח ע"פ ל' הכ' — ס"פ נצבים. וראה ע' 175). וש"נ.
3) ברכות סא, ב.
4) שיחת ליל שמחת ס" (לעיל ע' ...).

תמיד, והוא רגיל בזה — לכן אינו מעורר שמחה; משא"כ הפרטים שהם רק הוספה על העצם, ואינו רגיל בהם — הרי הם מעוררים שמחה.

ולכן רואים שאע"פ שבכל בוקר אומר יהודי (ע"פ תורה) "מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמת⁵", כיון שבעת השינה נשאר אצל רק "קיסטא דחיותא"⁶, שאינה בערך לחידוש החיות בהחזרת נשמתו בבוקר, אעפ"כ, אין בזה ענין של שמחה ממש; משא"כ בשעה שנעשה ספק בנוגע לעצם החיות, שהי' בסכנה וניצל ממנה כו' — הרי זה מזעזע אותו ("עס גיט אים אַ טרייסל"), ומתעורר בשמחה ומברך "ברכת הגומל", כיון שנעשית התחדשות החיות ממש.

ודוגמתו בכל שנה — בר"ה, שאז אומרים "זכרנו לחיים" וכיו"ב, לפי שאז נמשך חיות חדש, והיינו, שאין זה רק המשך החיות של שנה שעברה, אלא חיות חדש ממש. ולכן שייך בזה ענין השמחה.

וכן הוא בשמח"ת בנוגע לתורה — שאז נפעל ענין חדש בתורה, שמעורר את ענין השמחה.

ב. והענין בזה:

דובר בארוכה בשנים הקודמות⁷ בנוגע למ"ש בנוסח ה"רשות לחתן בראשית": "מתכיפין התחלה להשלמה" — דלכאורה: שמח"ת היא השלמת התורה, ומהו ענין ה"התחלה" — שלאחרי שמסיימים את התורה, מתחיל ענין חדש בתורה, שלכן מברכים על זה "שהחינו", כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁸ שברכת שהחינו בשמח"ת היא גם על התורה. ואע"פ שברכת שהחינו היא על דבר המתחדש מזמן לזמן⁹, ואילו התורה היא תמיד באופן של התחדשות, כמובא בפירושו רש"י¹⁰ ש"בכל יום יהיו בעיניך חדשים" — הרי רק ההתחדשות שבשמח"ת היא התחדשות במילואה, משא"כ ההתחדשות שבכל יום אינה התחדשות במילואה.

ויובן מענין התחדשות הבריאה בכל יום — כמאמר¹¹ "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", שהכוונה בזה היא בכל רגע

(5) סדר היום. הובא בעט"ז ריש שו"ע או"ח. שו"ע אדה"ז שם ס"ה (במהדו"ת — (סה"ש תש"ט ע' 281).
(6) ראה זח"א פג, א.
(7) ראה גם שיחות ליל שמח"ת תשל" בתחלתה; דאשתקד ס"ב (תו"מ שם ע' 138; חס"ב ע' ואילך). וש"נ.
(8) שיחת ליל שמח"ת תש"ט סוס"א (סה"ש תש"ט ע' 281).
(9) ראה לוח ברה"נ לאדה"ז פ"א ה"ב. אנציק' תלמודית (כרך ד) ערך ברכת הזמן (ע' תלב ואילך). וש"נ.
(10) תבוא כו, טז. וראה גם יתרו יט, א. עקב יא, יג.
(11) נוסח ברכת יוצר אור.

לומדים תורה אור, ובשבועות שלאח"ז — לקוטי תורה, או מאמרים השייכים לפרשת השבוע. אך מאז שהתחיל לצאת הלקו"ש, הרי זה נעשה הלימוד העיקרי של השבוע. — להיותו "שפיץ חב"ד", טוען הוא, שכיון שפב"פ הורה להדפיס זאת לשבוע זה, הרי זה סימן שזהו הלימוד ששייך לשבוע זה, כך, שבמשך כל השבוע חושב הוא שכיון שצריך ללמוד לקו"ש, שוב לא צריך ללמוד תורה אור ולקוטי תורה. — לפועל, גם הלקו"ש אינו לומד, אלא רק מעיף מבט בהשיחה בין מנחה לקבלת שבת...

ובכן: כיון שמתחילה עכשיו שנה חדשה — הנה מכאן ולהבא ילמדו המאמרים שבתו"א ובלקו"ת ושאר דרושים שמתחילים בפסוקי פרשת השבוע, וילמדו זאת באופן ד"הפך בה והפך בה דכולא בה²⁶, ולא יהי' זמן לכתובת מכתבים — לדאוג שלמישהו אחר יהי' לקו"ש... ושלים על ישראל. ומכאן ולהבא ידברו רק אודות דברים המשמחים בגשמיות וברוחניות.

ויה"ר שאזכה שאותם דברים שנתחדשו על ידי במשך עשרים שנה האחרונות שעדיין לא נתבטלו — ימשיכו להתקיים.

ותהי' השנה שנת אורה וכו' — בכל אותיות הא"ב — עד שנת תורה, הן תורת הנגלה והן תורת החסידות, ובשופי, ויכבשו את העולם ע"י התורה, באופן ש"אמר מלכא — תען לשוני אמרתך" — עקר טורא", ולעשות מהעולם דירה לו ית' בתחתונים, בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן ניגון אדמו"ר מהר"ש (מאמצע הניגון)].

* * *

יד. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה להבין ענין שמחת תורה.

* * *

ולכן: חבל שמבלבלים אנשים לכתוב לי מכתבים שהלקו"ש הוא דבר טוב וכיו"ב. — אין לי טענות אליהם, ותבוא עליהם ברכה, אבל, אין זה שייך לתוכן הענין שאודותיו מדובר.

יב. חשבתי לעצמי: מהי באמת הסיבה לכך שנפסקו הענינים האמורים — הרי אני יודע שמדובר אודות ענינים טובים, ומדוע לא ירצו בכך?

ובכן: יש סיפור בגמרא⁹⁶ ש"פעם אחת.. לא ירדו גשמים, שלחו לחוני המעגל התפלל וירדו גשמים וכו'", ובסופו של דבר "ירדו בזעף כו'", עד שהי' צורך להתפלל ש"ילכו להם", ואמר: "רבונו של עולם, עמך ישראל.. ברוב טובה.. אינך יכולין לעמוד כו'".

ולכאורה אינו מובן: מהו הלשון "רוב טובה" — הרי מדובר כאן אודות ריבוי גשמים, וא"כ הול"ל "ברוב גשמים אינך יכולים לעמוד"? ומזה מוכח, שאצל חוני המעגל הונח בפשטות ש"ברוב טובה אינך יכולין לעמוד"!

ועד"ז בנדו"ד:

עד היום הזה מונח אצלי בפשטות שאמירת מאמר חסידות בכל התוועדות היא דבר טוב ויציב ונכון וכו', ולכן ערכתי "בחינה" כזו שבדרך הטבע היתה צריכה להראות שיש להמשיך בזה, אבל לפועל לא הי' כן... ולכן לפעמים הנני "מבריה" ("שמוגל אריין") מאמר בתוך או כעין שיחה וכו'⁹⁷.

וכמו"כ בנוגע ללקו"ש — שאין ספק בכך שזהו דבר טוב ונכון, אבל מסקנת ה"בחינה" היתה שאין להמשיך בכך, כפי שהודעתי לפני כמה חדשים שלקראת שבת בראשית יופסק הדבר.

וכאמור, ההסברה היחידה היא שכנראה שזהו ענין שהוא בבחי' "רוב טובה" ש"אינך יכולים לעמוד". אלא שסוכ"ס כואב הלב על כך שנפסקה אמירת המאמרים בכל התוועדות וכו', ועד"ז בנוגע ללקו"ש.

וכיון שמדברים על זה בשמח"ת, בודאי לא יזיק הדבר לאף אחד⁹⁸.

יג. ונוסף לכך יש עוד ענין צדדי:

כבר עוררתי פעם⁹⁹ על כך שבעבר הי' הסדר שביום הש"ק היו

(96) תענית כג, א. ועוד.
 (97) ראה גם תו"מ ח"ז ע' 248 הערה 17. (99) ראה גם תו"מ חמ"ד ריש ע' 93.
 (98) ראה סה"ש תורת שלום ע' 53 ואילך. וש"נ.

ורגע¹², וכפירוש הבעש"ט¹³ על הפסוק¹⁴ "לעולם הוי' דברך נצב בשמים", שבכל רגע מתחדשת התהוות הבריאה מאין ליש — שזהו חידוש גדול יותר מהענין ד"החזרת בי נשמת" שבכל בוקר, שהרי הגוף הוא בקיומו, ובו מתחדשת חיות הנשמה ("החזרת בי נשמת"), ולא עוד אלא שגם לפני התחדשות החיות נשארה "קיסטא דחיותא", משא"כ התחדשות הבריאה בכל רגע היא יש מאין.

ואעפ"כ אין אומרים בכל רגע ורגע "מודה אני לפניך", כי, התורה מתחשבת עם רגש האדם, שאף שיודע אודות חידוש ההתהוות בכל רגע מאין ליש, מ"מ, ברגש שלו הרי זה רק חידוש הישנות, ואילו ההתחדשות ד"החזרת בי נשמת" נרגשת אצלו בהתגלות יותר. אלא שעדיין אין זה חידוש ממש, אלא רק חידוש הישנות, בהמשך לחיות שלפנ"ז; ורק בר"ה נמשך חיות חדש ממש, והיינו, שאין זה המשך החיות שלפנ"ז, שהרי כל הענינים חוזרים לשרשם ומקורם¹⁵, ולאח"ז נמשך חיות חדש ממש (כמבואר באגה"ק¹⁶).

ולהעיר שיש ריבוי מדריגות בנוגע לענין החידוש — מה נחשב בגדר חידוש הישנות ומה נחשב בגדר חידוש ממש, כמו "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה"¹⁷ לעתיד לבוא, ועד"ז בנוגע לנשמות¹⁸ חדשות¹⁹.

ועד"ז בנוגע לתורה — שדוקא בשמח"ת ניכר בגילוי ענין ההתחדשות שבתורה, אם רק יודעים אודות הנוסח שנקבע ע"י אנשי כנסת הגדולה, או ששמע מרבו אודות המנהג שמסיימים את התורה ומתחילים אותה מחדש — "תורה חדשה"²⁰.

ג. והביאור בזה — שאין הכוונה לתורה חדשה כפשוטה (שנעשה איזה שינוי כו') ח"ו, כי אם שלימוד התורה הוא באופן נעלה יותר, והיינו, שאע"פ שכבר למד כו"כ פעמים "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"²¹, וכיו"ב בשאר עניני התורה, הנה עכשיו נעשה

(12) ראה אוה"ת בראשית כרך ו תרכ, ב.
 (13) סה"מ תרל"ה ח"ב ע' ש. תרס"ה ע' רלו ואילך. ה"ש"ת ע' 117 ואילך.
 (14) תניא שעהיחיה"א פ"א.
 (15) תהלים קיט, פט.
 (16) ראה פע"ח ושער הכוונות שער ר"ה.
 (17) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.
 (18) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פט, ג. שה"ש ד"ה כי כאשר השמים החדשים פ"ד (ג, א). וש"נ. ביאור"ז להצ"צ ח"ב ע' תתיח ואילך. ועוד.
 (19) חסר קצת (המו"ל).
 (20) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.
 (21) בראשית א, א.
 (16) ס"ד.

הלימוד באופן נעלה ועמוק יותר, ועד לעילוי שבאין ערוך, דכיון שהתורה "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים"²², בלי גבול, הנה בכל שנה ניתוסף בתורה עילוי שבאין ערוך.

ויש להוסיף, שענין ההתחדשות שבתורה הוא גם בנוגע להקב"ה: על התורה נאמר²³ "ואהי' אצלו גו' שעשועים יום יום". ולכאורה: ענין השעשועים — כפי שרואים אצל האדם — שייך רק בפעם הראשונה שיש אצלו הדבר שמשמעו שבו, או אפילו בפעם השני' — מהיכי תיתי, אבל לא יותר מזה. ובנוגע לתורה — הנה בשלמא אצל האדם הרי זה יכול להיות באופן של שעשועים, כיון שאינו תופס את כל התורה כולה בבת אחת, ולכן ככל שמוסיף ללמוד, יש אצלו ענין השעשועים בתורה; אבל אצל הקב"ה שהוא כל יכול, הרי ברגע הראשון שנברא הזמן כבר היתה אצלו כל התורה כולה, וא"כ, איך שייך שגם לאח"ז תמשיך התורה להיות "שעשועים"?!
אך הענין הוא — כאמור לעיל שהתורה היא בלי גבול, ולכן הולך וניתוסף בה תמיד, גם ביחס להקב"ה.

ולכן כך הוא גם ביחס להאדם, שגם אם למד כבר את כל התורה כולה [כדמוכח מהל' ת"ת²⁴ שיכולה להיות מציאות כזו — אפילו עכשיו, ועאכו"כ בדורות ד'הראשונים כמלאכים²⁵], ישנוי הציורי (שנאמר גם למי שכבר למד את כל התורה כולה) "הפך בה והפך בה"²⁶ (ב"פ), שפירושו, לא רק לחזור מה שלמד, אלא כפי שממשיך לבאר טעם הדבר: "דכולא בה", היינו, שגם לאחר ששכר למד את כל התורה כולה, הנה מצד הבלי גבול שבתורה, יכול להתוסף בזה עוד יותר.

ד. וענין התחדשות התורה שבשמח"ת הוא גם הטעם לגודל השמחה:

ידוע שיש כמה דרגות בשמחה — שהרי גם בנוגע לכל השנה כולה נאמר²⁷ "עבדו את ה' בשמחה", ונוסף לזה ישנם ימים טובים שנקראים "מועדים לשמחה", וביניהם גופא יש "זמן חרותנו" ו"זמן מתן תורתנו", ויש גם "זמן שמחתנו", ובזה גופא ניתוסף בשמח"ת שמחה גדולה יותר. ועד שהשמחה דשמח"ת היא גדולה יותר אפילו משמחת בית

נוסף לכך שהתייגעתי על זה, הנה לאחרי ההדפסה הייתי נוהג לקרוא הלקו"ש מתחילה ועד סוף, עם כל המראה-מקומות²⁸,

— ולא כמו אלו שמקבלים הלקו"ש [שהרי לא מדפיסים הלקו"ש עבורי, אלא כדי שגם אחרים יעינו וילמדו], שאינני יודע עד כמה הם לומדים זאת; לוקחים את הקונטרסים ומיד כורכים אותם, ולכל היותר מסתכלים לראות את הקושיא, ויש שמסתכלים לראות גם התחלת התירוץ, ויש שמגיעים אפילו לאמצע, ואולי יש כאלו שמסתכלים עד הסוף. ומה גם שיש כאלו שמקבלים הלקו"ש רק בגלל ששולחים להם, למרות שלא ביקשו, לאחר שהשיגו את הכתובות שלהם... וכיון שקיבל, עושה "טובה" ומסתכל בזה, כדי לצאת י"ח עבורי... —

כך, שמוכן ומוסכם שזהו אצלי דבר יקר, וללא ספק שזהו דבר טוב ונכון (אע"פ שכיון שאינני אלא בשר ודם, יכולה לפעמים ליפול טעות כו').

אלא שמצד כמה סיבות נתעוררו אצלי ספקות בענין זה אם יש צורך בו — כמו בנוגע לענינים נוספים שנתחדשו על ידי, שבתחילה לא הי' לי ספק שהם דברים טובים, ועסקתי בהם בלהט ("זיך געקאָכט אין דעם"), וראיתי בהם הצלחה רבה,

ולדוגמא: אמירת מאמר חסידות בכל התוועדות (ובאמת אינני רואה איזה מקום לספק יכול להיות באמירת מאמר חסידות בכל התוועדות), או אמירת מאמר בחנוכה ביחוד עבור התלמידים, או הניגון החדש שהייתי מלמד בכל שמח"ת,

אלא שבהיותי "נוגע בדבר", הוצרכתי להעמיד את הדבר ל"בחינה" — בחינה כזו שבדרך הטבע היתה צריכה להיות התוצאה באופן שיש להמשיך בזה, אבל לפועל היתה הוראת ה"בחינה" — שאין להמשיך בהם.

ויש להבהיר בנוגע לאלו שביחס אליהם נערכה ה"בחינה", שבודאי לא היתה להם כוונה ח"ו להכעיס וכיו"ב, אלא שמלמעלה מנעו מהם לעשות מה שהיו צריכים, כדי שאלמד את ההוראה בנוגע להנהגה שלי (ומה שטוענים שפלוגי בן פלוני מפרש את ההוראה באופן הפכי — הרי ההוראה היא לא בנוגע אליו, אלא בנוגע אלי, וכבר אמרתי שאינני רואה פירוש אחר בענין זה).

(22) איוב יא, ט. וראה הל' ת"ת לאדה"ז וש"נ.

פ"א ה"ה. (25) ראה שבת קיב, ב.

(23) משלי ח, ל. (26) אבות פ"ה מכ"א.

(24) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב. (27) תהלים ק, ב.

לצפון תני (תן את ישראל הפזורים שמה) גו' הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ⁸⁷, כך, שמכל פינות העולם — "קהל גדול ישובו הנה"⁸⁸, באופן ש"אתם תלוקטו לאחד אחד"⁸⁹, בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

* * *

יא. לפני שמתלקטים ("אתם תלוקטו") מפניות רחוקות⁹⁰ — ידובר אודות ה"לקוטי שיחות":

כתבו לי מכתבים: היתכן להפסיק את ההוצאה-לאור של הלקוטי שיחות⁹¹, הרי זה דבר טוב ונכון וכו' וכו'.

ובכן: כל זה הוא בבחינת "טענו חטים והודה לו בשעורים"⁹².

ובהקדמה — שאין צורך להסביר לי שלקו"ש הוא דבר טוב וכו', כיון שבלאה"כ הנני סבור כן, ועוד יותר מזה!

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צחק ואמר: ה' פעם רב — שעכשו נמצא כבר ב"עולם האמת", שהי' לו חוש הדיבור, "פה מפיך מרגליות", שפעם אירע שהוצרך לשמוע "דרשות" מאחרים שדיברו לפניו, ואילו הוא הי' צריך לדבר האחרון, למשך מספר דקות בלבד, ובעמדו לדבר, דיבר אודות גודל מעלת תקיעת-שופר, שמישהו אחר תוקע וצריך לשתוק... שבשביל זה יש צורך בריבוי קבלת-עול... וסיים בנוגע לעצמו, שעד עכשו הי' סבור בפשטות שכולם מרוצים לשמוע אותו, וכעת רואה כו'...].

כל ההסברות שמסבירים לי אודות מעלת הלקו"ש הם שלא במקומם. — גם אני יודע שזהו דבר טוב, ואדרבה: ביכלתי להוסיף בזה נופך מדילי!... ובפרט ע"פ הידוע ש"אדם חס על מעשה ידי"ו⁹³, ו"אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבירו"⁹⁴ — שזהו אפילו בענינים גשמיים, וכ"ש בענינים כגון-דא. ובכל אופן, לא צריך להסביר לי את המעלות של הלקו"ש.

(87) שם מג, ו (ובמצו"ד).

(88) ירמ' לא, ז.

(89) ישעי' כז, יב.

(90) כנראה הכוונה, שכל שמתארך זמן

ההתוועדות לאחרי צאת הכוכבים, מגיעים

להתוועדות גם ממקומות רחוקים יותר

(החז"ל).

(91) לאחרי שנתיים (תש"ל-תשל"א)

שיצאו לאור הלקוטי שיחות בכל שבוע, הנה

(92) לשון חז"ל — ב"ק לה, ב. וש"נ.

(93) כ"ה בכ"מ בדא"ח. וראה ערכין כח,

רע"א (במשנה).

(94) ב"מ לח, א.

השואבה — שהרי שמחת בית השואבה "לא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין כו', אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע"²⁸, ואילו בשמח"ת רוקדים כל בני"י ביחד.

ושמחה זו היא מצד התחדשות התורה בשמח"ת, שכיון שהתחדשות היא בגילוי, הרי זה פועל את גודל השמחה בריקודים כו' (משא"כ במשך כל השנה ההתחדשות היא בהעלם, ולכן אין ענין של שמחה וריקוד).

ה. ונקודת הענין — שבשמח"ת נעשית התחדשות בכללות התורה, ולכן הרי זה חודר ופועל בכללות בני"י, וכן בכל אחד מישראל — בכללות האדם:

ובהקדים — שבתורה גופא יש התחלקות של ראש גוף ורגל, כמו באדם, כמ"ש²⁹ "זאת התורה אדם".

ועפ"ז מבארים מ"ש בגמרא³⁰ "חש בראשו יעסוק בתורה כו'" [שאע"פ שענין זה נאמר בחלק האגדה שבגמרא, הרי זה פסק הלכה בגמרא] — כידוע השאלה על זה: הרי רואים בפועל שהעסק בתורה אינו מבטל את המיחוש בראש? — שצריך לכוין לחלק התורה שהוא כנגד אבר זה, ואז יתרפא האבר³¹.

אמנם, ענין ההתחדשות שבשמח"ת הוא בנוגע לכללות התורה, והיינו, שאז נרגש האין-ערוך שישנו בכללות התורה; ולכן גם השמחה היא באופן שרוקדים עם הס"ת כולה — לא כפי שנחלקת לספר בראשית, ספר שמות וכו', אלא באופן שכל יריעות הס"ת תפורות ומחוברות כאחד, ובאופן שמכוסות במעיל של הס"ת³².

וענין זה חודר בכללות בני"י — לא כפי שהם חלוקים זמ"ז, ולכל אחד מישראל יש חלק בתורה, אות אחת בתורה, שהיא חיותו³³, אלא כפי שכללות בני"י כולם כאחד קשורים ורוקדים עם התורה כולה, באופן שכל אחד מרגיש שיש לו "הון יקר" — כל התורה כולה, והעצם של התורה, שהעצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו³⁴.

(28) רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ד. (31) ראה גם תו"מ ח"ג ס"ע 61. וש"נ.

(29) חוקת יט, יד. וראה לקו"ש חכ"ג ע' (32) ראה גם

141. וש"נ. (33) ראה גם

(30) עירובין נד, א. (34) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ז. וש"נ.

וכמו"כ בכל אחד מישראל גופא הרי זה חודר בכללות האדם — לא רק באופן שמבין בשכלו את התחדשות התורה, אלא התחדשות התורה פועלת עליו ששמח ורוקד בכל גופו עד לרגליו, לאחרי שנודרך ע"י ההתחדשות דר"ה, שזוהי ההכנה שיוכל לקבל את התחדשות התורה שבשמח"ת (משא"כ במשך כל השנה, שהגוף אינו מזוכך באופן שיוכל לקבל זאת).

ו. ומשמח"ת לוקחים ענין זה על כל השנה כולה — "ויעקב הלך לדרכו"³⁵:

במשך כך השנה יש בעולם מעמד ומצב של התחלקות — יש זמנים שמסוגלים יותר ללימוד התורה, ויש זמנים שמסוגלים פחות כו'. אמנם, כשממשיכים משמח"ת את כללות התורה באופן שחודרת את כללות העולם, אזי פועלים שכל חלקי הזמן יהיו חדורים בענין התורה.

ועד שזוכים להתגלות תורתו של משיח, שאז יקויים היעוד³⁶ "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

* * *

ז. דובר בהתוועדות דאתמול³⁷ אודות מ"ש³⁸ "ביום השמיני עצרת תהי' לכם", ש"עצרת" הוא מלשון קליטה, והיינו, שבשמע"צ באים בקליטה כל הענינים שהיו במשך כל חודש תשרי, הן ר"ה והן יוהכ"פ ("שנק" ג"כ ר"ה בכתוב"³⁹, כמובא בלקו"ת⁴⁰), והן חג הסוכות [שבא בהמשך לר"ה (כמודגש גם בכך שחל באותם ימים שבהם חל ר"ה⁴¹), ובו מתגלים עניני ר"ה, כידוע בפירוש "בכסא ליום חגיגו"⁴²], ואדרבה: עיקר הקליטה בשמע"צ היא בנוגע לעניני חג הסוכות, שהרי שמע"צ הוא יום השמיני של חג הסוכות, ובא בהמשך לשבעת ימי הסוכות (אלא שאעפ"כ הרי הוא "רגל בפני עצמו"⁴³, והיינו, שההמשך לחג הסוכות הוא לא רק באופן ד"מעלין בקודש"⁴⁴ כמו בימי חג הסוכות גופא, אלא באופן נעלה יותר).

מתבטלת גם ה"גזירה" שבכללות העולם בין עליונים ותחתונים⁷², ונעשה הענין ד"גוי אחד בארץ"⁷⁵, היינו, שממשיכים בארץ את הענין ד"אחד"⁷⁶, שז' הרקיעים והארץ (ח') וד' רוחות העולם, בטלים ומתאחדים עם אלופו של עולם⁷⁷.

י. וזוהי כללות העבודה שמתחילה לאחרי חג הסוכות, שמע"צ ושמח"ת, שאז מכריזים (לאחרי "הבדלה") "ויעקב הלך לדרכו"³⁵:

יהודי מכריז שהוא יודע מהי מהותו של "יעקב", ומהי מהותה של ה"דרך" שבה צריך לילך (בכחי "מהלך") — מיהו ה"מברר" ומה הוא ה"מתברר", וכיצד עושים זאת באופן ש"מקרבן לתורה"⁷⁸, מבלי לשנות ח"ו את התורה⁷⁹.

אמנם, כדי שיהודי יוכל למלא את השליחות ד"יעקב הלך לדרכו", יש צורך בהכנה ע"י הענינים הקשורים עם חג הסוכות, כפי שנרמזים בשם "סוכות" (כדלקמן ס").

ובאמצע ישנו הענין דשמע"צ (ושמח"ת, שקרוב יותר לזמן ד"ויעקב הלך לדרכו") — עצרת מלשון יורש עצר, שהו"ע המלוכה⁸⁰, ולכן נעשית גם ההליכה והפעולה בעולם באופן כזה — שאין צורך להתווכח כו', ואין צורך בטירחא יתירה כו', כיון שע"י לימוד התורה הולך ובא בתור מלך — "מאן מלכי רבנן"⁸¹, ו"אמר מלכא — כמו הקב"ה (שהרי לימודו הוא באופן ד"תען לשוני אמרתך"⁸²) שדי לו באמירה בלבד — עקר טורא", כי התורה היא בעה"ב על העולם⁸³, וכיון שנעשה בעה"ב על התורה, אזי נעשה גם בעה"ב על העולם.

וכך נעשה הענין ד"ויעקב הלך לדרכו" באופן של "הדרת מלך"⁸⁴, וממשיכים את הענין ד"תמליכוני עליכם"⁸⁴ (מלכותו של הקב"ה על ששים ריבוא מלכים, "מאן מלכי רבנן") גם בעולם, ועד לקיום היעוד⁸⁵ "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר (כל בשר דייקא) יחדיו כי פי ה' דיבר".

ועד שהעולם עצמו (לא רק שאינו מנגד ח"ו, אלא אדרבה) מסייע לבנ"י, ומכריז "פנו דרך" (להשיב בו בני הגולה)⁸⁶, ובאופן ד"אומר

(75) שמואל"ב ז, כג. ועוד. (ברע"מ).
 (76) ראה תניא אגה"ק רס"ט. ובכ"מ.
 (77) ראה לקו"ש ח"א ע' 11. וש"נ.
 (78) אבות פ"א מ"ב.
 (79) ראה גם תו"מ ח"ס ע' 466. וש"נ.
 (80) ראה תו"מ סה"מ תשרי ע' רכו. וש"נ.
 (81) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב.
 (82) תהלים קיט, קעב. וראה תו"א יתרו.
 (83) סז, ב. קט, א. לקו"ת שה"ש מד, ב. ובכ"מ.
 (84) ראה לקמן ס"ט. וש"נ.
 (85) משלי יד, כח.
 (86) ישע"י מ, ה.
 (87) שם, ג (ובמצו"ד).

(35) ויצא לב, ב. וראה סה"ש תרצ"ו ע'
 43. וש"נ.
 (40) דרושי ר"ה נח, א. סד, א.
 (41) ראה גם תו"מ חנ"ד ע' 20. וש"נ.
 (42) תהלים פא, ד. וראה לקו"ת שם נד,
 סע"ג ואילך. ובכ"מ.
 (43) סוכה מח, רע"א. וש"נ.
 (44) ברכות כח, א. וש"נ.
 (36) ישע"י יא, ט.
 (37) שיחת ליל שמח"ת ס" (לעיל ע' ...).
 (38) פינחס כט, לה.
 (39) יחזקאל מ, א. וראה תוד"ה ואת —
 נדרים כג, ב. רא"ש סוף יומא.

(ואפילו לא "תולדות" דנזיקין), כך, שלא שייך שיהי' "שור נגח" — בודאי לא "מועד", ואפילו לא "תם",

והרי אפילו בנוגע לשוגג אי אפשר לומר שאין הדבר באשמתו, כי, הא גופא שנכשל בשוגג הרי זה מצד התגברות נפש הבהמית⁶⁸, שלכן גם שוגג צריך כפרה⁶⁹, שצריך להביא קרבן חטאת, ואילו לא הי' מחוייב חטאת, לא הי' יכול להביא קרבן חטאת (שהרי אי אפשר להתנדב קרבן חטאת), משום איסור שחוטי חוץ,

ולדוגמא: אילו לא הי' בעל תאוה, לא הי' אוכל חתיכת בשר שיש ספק אם היא חלב או שומן, אא"כ הי' מברר תחילה שמותר לאכלה, ורק מצד התגברות נה"ב נכשל באכילה זו.

וכידוע הסיפור⁷⁰ אודות ר' שמואל מונקעס, שבאמצע התוועדות הביאו תבשיל בשר בשביל "פאָרבייסן", ונטלו ר"ש — שהי' הממונה כו' — וזרקו לתוך עביט של שופכין ("פאָמאָניצע"), וכעבור זמן קצר הגיעה ידיעה מה"קצב" ששלח בטעות בשר בלתי-כשר. וכאשר המסובים, נטפלו לר"ש — כמנהג החסידים — בטענות (במקום להודות לו...), שענין של "מופתים" שייך לרבינו הזקן, ואינו שייך אליו — השיב להם: כלל בידי, שכאשר נה"ב חפצה ביותר בדבר מסויים, הרי זה סימן שזהו דבר בלתי-רצוי, דאל"כ, לא היתה חפצה בזה כ"כ!

ומזה מובן, שאפילו מי שאכל דבר בלתי-רצוי בשוגג — כיון שיש לו הנאה מאכילה זו (שלכן מברך תחילה ברכת הנהנין), אינו נאמן לקבוע אם זה דבר טוב או לא, ולכן הרי זה נקרא חטא שצריך כפרה.

ולא כמו אלו שטוענים שבשעת האכילה ושתי' קשורים עם נה"ב, ורק בשעת התפלה ולימוד התורה קשורים עם נה"א, אלא כפי שקובעת התורה ש"צדיק אוכל לשובע נפשו"⁷¹, כך, שגם האכילה היא באופן המתאים לצדיק — שקשורה עם הניצוץ האלקי שבמאכל⁷², כמו בכל עניניו שיש בהם ניצוץ אלקי, וכתורת הבעש"ט⁷³ שזהו הטעם ש"התורה חסה על ממונן של ישראל"⁷⁴, בגלל הניצוץ האלקי שיש בכל דבר, שניצוץ זה זקוק לנשמה, או שהנשמה זקוקה לניצוץ זה.

וכאשר מבטלים את ה"גזירה" שמבדילה בין נה"ב לנה"א, אזי

(68) ראה תניא אגה"ק סוסכ"ח.
 (69) פרש"י — שבועות ב, א (ד"ה).
 (70) ראה סה"ש תרצ"א ע' 259. וש"נ.
 (71) משלי יג, כה.
 (72) ראה גם לקו"ש שבפנים ע' 17.
 (73) כש"ט סרי"ח. צוואת הריב"ש סק"ט.
 (74) ר"ה כז, א. וש"נ. וראה פרש"י מצורע יד, לו.

ומזה מובן, שע"י ההתכוננות בענינו של חג הסוכות, ניתוסף הבנה בפנימיות הענין דשמע"צ.

וכדי לידע תוכן ענינו של חג הסוכות — יש להתבונן בשמו של החג, כמבואר בשער היחוד והאמונה⁴³ ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש" מהוה ומחי' את הדבר הנקרא בשם זה, ומזה מובן, שהשם מבטא את תוכן הדבר, כדלקמן (ס").

ח. ובהקדם ביאור דברי המדרש⁴⁵ בנוגע לענין קריאת השמות ע"י אדה"ר, שעל זה אמר הקב"ה למלאכי השרת "חכמתו (של אדה"ר) מרובה משלכם", שהרי "הביא לפניהם את הבהמה וכו' אמר להם זה מה שמו, ולא היו יודעין, העבירן לפני אדם.. אמר זה שור וכו'".

המשך הביאור (בשיחות ב"ג) — שקריאת השמות (שהיתה חלק מפעולתו של אדה"ר בג"ע — "לעבדה ולשמרה"⁴⁶) פעלה להמשיך את שורש ומקור הנברא למעלה ולחברו עם מציאות הנברא למטה, שהשור למטה ייקרא ע"י אותיות השם שמתאימים לשרשו למעלה ב"פני שור" שבמרכבה⁴⁷.

וענין זה (אינו יכול להיות אפילו בגן-עדן מצד עצמו⁴⁸, אלא) נפעל ע"י האדם דוקא (משא"כ מלאך, שאין ביכלתו להתמודד עם ישות וחומריות העולם ולהשאר קשור עם אלקות), שלהיותו "אדמה לעליון"⁴⁹, וכלול מן העליונים ומן התחתונים⁵⁰, ביכלתו לחברם (מעין ודוגמת חיבור מעלה ומטה שנפעל במ"ת ע"י משה רבינו⁵¹).

ועד שמגלה למטה את שורש הדצ"ח שהוא מעולם התהו שלמעלה

במרומו" (איוב כה, ב), בין מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש (ראה לקו"ש חכ"ה ע' 260. וש"נ).

(50) ועליו נאמר (תהלים קלט, ה) "אחור וקדם צרתני", שמאחד "אחור" עם "קדם" (ראה המשך תרס"ו ע' תצה), ועד שנעשים מציאות אחת — "אדם".

(51) ואילו המלאכים טענו "מה אנוש כי תזכרנו", באמרם, שהתורה שהיא "חמורה גנוזה", שעשועים של הקב"ה, אינה יכול להנתן למטה ולהיות גם שעשועי בני אדם — דממה-נפש: או שהאדם יתבטל ממצאותו, או שהתורה תשקע למטה רח"ל (כמו מלאך, שבבואו למטה נעשה נופל כו').

(45) ב"ר פי"ז, ד. וש"נ.

(46) בראשית ב, טו.

(47) ועד"ז בנוגע לשאר בעלי-חיים שנמשכים מבחי' פני שור שבמרכבה, כמו עז וכבש, אלא שאינם נקראים בשם "שור" [ואסור לערבם עם שור, משום כלאים], כי החיות שמבחי' פני שור נמשך להם ע"י חילופים ותמורות כו' (ע"ד המבואר בשער היחוד והאמונה (שם) בנוגע לנבראים שלא נתפרשו בעשרה מאמרות).

(48) אפילו בנוגע ל"שור שהקריב אדה"ר (ש)קרן אחת היתה לו כו'" (חולין ס, א), שמורה על ענין האחדות כו'.

(49) והרי הקב"ה הוא נמנע הנמנעות (ראה לקמן סי"ז. וש"נ), ו"עושה שלום

מתיקון (שורש המדבר), ששם הביטול הוא נעלה יותר מהביטול דעולם התיקון (כפי שמבאר אדמו"ר מהר"ש בארוכה בהמשך המאמרים שלפני מאה שנה⁵²), וכפי שמתבטא בטבע ההכנעה והביטול שבבהמה שנער קטן נוהג בה, ומרומז בשמה: "בה מ"ה" (למעלה מאדם שהוא רק בגימטריא מ"ה) —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חט"ו ע' 13 ואילך.

ט. וענין זה מהוה הוראה בעבודת כאו"א מישראל:

תפקידו של כל יהודי הוא לפעול בעולם — שנברא "בשביל ישראל"⁵³ — לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁵⁴, וכפי שלמדים מפעולת אדה"ר בעולם, ו"לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך כו" שכל אחד מישראל הוא "עולם מלא"⁵⁵.

לכאורה יכול יהודי לטעון: בשלמא אדה"ר — לא הי' חסר לו מאומה, כיון שכל צרכיו היו לו מן המוכן בהיותו בגן עדן, כמ"ש⁵⁶ "מכל עץ הגן אכול תאכל", משא"כ עכשיו, כשנמצאים בעוה"ז הגשמי והחומרי, וצריך לתמיד לדאוג למזון — "בזעת אפך תאכל לחם"⁵⁷, וכן ללבוש [לא כמו אצל אדה"ר בג"ע שלא הי' צורך בענין הלבושים (כמבואר במורה נבוכים⁵⁸)], ואילו עכשיו יש איסור בדבר, וכן לבית [ועד שמי שאין לו

52) כ"ק אדמו"ר שליט"א הפסיק ואמר: אינני יודע מה הם המאורעות המיוחדים שאירעו אז (בשנת תרל"ב), שבגלל זה נתבאר ענין הנ"ל כמ"פ במאמרי החסידות שנאמרו אז (שחוזרים לאחרונה),

— כידוע שבמאמרי החסידות יש התייחסות גם למאורעות שמתרחשים בזמן מסויים זה, נוסף על הענינים השייכים לכללות הזמן, ולדוגמא: במאמרי ר"ה מדובר אודות ספירת המלכות, בגלל שזהו הזמן

דהכתרת המלך — "תמליכוני עליכם" (ר"ה טז, סע"א. וש"נ), ובמאמרי מוצאי יוה"כ פ מדובר אודות ענין התשובה — "לפני הוי' תטהרו" (אחרי טז, ל), וכיו"ב בשאר זמני השנה (וע"ד האמור לעיל (ס"ה) בנוגע לכללות התורה, שיש בה ההתחלקות דראש ורגל, ולכן, החש בראשו יעסוק בתורה —

בחלק התורה הקשור עם הראש) — אבל, קרוב לומר, שכנראה הי' אז מעמד

ומצב שנגרש הכח והתוקף של עולם התהו, ולכן הי' צורך שנשיא בישראל יכריז ויבהיר שלאמיתתו של דבר יש בטהו ביטול גדול יותר מאשר בתיקון, ועי"ז יפעל שגם למטה בעולם (שמצד עצמו הוא באופן של העלם והסתר) יומשך בגלוי הביטול ליש האמיתי כו'.

וכיון שענין זה נתגלה אלינו לאחר מאה שנה — הנה יה"ר שיהי' כן גם עתה, ובדרכי נועם, באופן ד"אמר מלכא עקר טורא" (ראה ב"ב ג, ב), ללא טירחא יתירה כו'.

53) פרש"י ורמב"ן ר"פ בראשית. ובכ"מ. 54) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

55) סנהדרין לז, סע"א (במשנה).

56) בראשית ב, טז.

57) שם ג, יט.

58) ח"א פ"ב. הובא באוה"ת דרושי סוכות ע' א'השטו.

בית אינו אדם⁵⁹], שקשה יותר להשיגו מאשר לבוש ומזון⁶⁰, וא"כ — טוען הוא — הלואי יצליח להבטיח שיהי' לו מזון לבוש ובית!...

אך על זה אומרים לו, שכל העולם הוא שלו — שהרי בשבילו נברא העולם⁶¹, כדי לעשות לו ית' דירה בתחתונים, אלא מאי, הוא צריך גם מזון לבוש ובית, הנה על זה ידוע⁶¹ פתגם החסידים: חסיד הוא כמו עז!... — מהי השייכות של "חסיד" עם "עז"? ובכן: עז יודעת רק דבר אחד — שצריכה ליתן חלב, ואין לה דאגות אחרות, כיון שבעה"ב צריך לספק את כל צרכי, וכמו"כ צריך יהודי (חסיד) ליתן להקב"ה מה שהוא צריך; להקב"ה לא חסר שום דבר, אבל הוא מבקש מיהודי דבר אחד: יראת שמים, כמארז"ל⁶² "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים"; וכאשר יהודי ממלא את שליחותו של הקב"ה, אזי "שלוחו של אדם כמותו"⁶³, ונעשה אצלו מעמד ומצב ד"אמר מלכא כו"⁶⁴ — שנעשה כן בעולם.

ובכן: הפעולה בעולם היא — לא לשרוף את העולם, שהרי צריך לעשותו דירה לו ית', ואם ישרפוהו, לא יוכל להיות דירה לו ית', אלא — לגלות בכל דבר בעולם את שרשו ומקורו, כמו בנוגע ל"שור", ששרשו ומקורו הוא מבחי' פני שור שבמרכבה,

[וע"ד שמצינו בפירושי רש"י בחומש — שמזה מובן שזהו ענין ששייך גם לבן חמש למקרא — שיעקב אמר לעשו "ראיתי פניך כראות פני אלקים", "שראיתי שר שלך"; "הזכיר לו ראית המלאך כדי שיתירא הימנו"⁶⁵],

החל מהעבודה בנוגע לנפשו הבהמית, לספר ולהזכיר לה אודות שרשה ומקורה — מהשרפים ואופנים וחיות הקודש שאומרים "קדוש", כמבואר בברכות ק"ש, ועי"ז פועלים על נפש הבהמית, עד שבשמו"ע תעמוד יחד עם נפש האלקית "כעבדא קמי מרי"⁶⁶,

וכאשר חוזרים ואומרים זאת ל"שור" עד מאה פעמים — אזי פועלים מעמד ומצב ש"ידע שור קונהו"⁶⁷, ולכן מנצל את כל עניניו — קרן שן ורגל — רק לענינים שיש בהם תועלת, ולא לעניני "אבות נזיקין"

59) ראה יבמות טג, א ובתוס'. וראה גם שיחת יום שמחת תשכ"ט סכ"ח (תו"מ חנ"ד ריש ע' 202). וש"נ.

60) ראה לעיל הערה 52.

61) וישלח לג, יו"ד ובפרש"י.

62) שבת יו"ד, א.

63) ישע"א, ג.

64) שם לז, ב. וש"נ. הובא בפרש"י עה"ת עקב יו"ד, יב.

65) ראה יבמות טג, א ובתוס'. וראה גם שיחת יום שמחת תשכ"ט סכ"ח (תו"מ חנ"ד ריש ע' 202). וש"נ.

66) ראה לעיל הערה 52.

67) וישלח לג, יו"ד ובפרש"י.

68) שבת יו"ד, א.

69) ישע"א, ג.

70) שם לז, ב. וש"נ. הובא בפרש"י עה"ת עקב יו"ד, יב.